

Rebus
Arbetsgruppen för kursvärderingar
inom utbildning på forskarnivå

Stöddokument för kursvärderingar inom utbildning på forskarnivå

– tips och råd för kursvärderingar inom utbildning på forskarnivå vid SU

Kursvärderingar behöver genomföras av alla kurser, på alla nivåer, inom högskolan. Att genomföra kursvärderingar inom utbildning på forskarnivå kan innebära särskilda utmaningar, ibland beroende på att doktorandgruppen är mycket liten. I samband med lärosätesgranskningen av SU uppmärksammades brister i genomförandet av kursvärderingar inom utbildning på forskarnivå. För att åtgärda dessa brister utsåg Rebus på uppdrag av Rektor en arbetsgrupp med uppdraget att föreslå åtgärder. Arbetsgruppen har tagit fram ett stöd för arbete med kursvärderingar för utbildning på forskarnivå. Det är arbetsgruppens förhoppning att dokumentet ska vara ett stöd i arbetet med kursvärderingar på forskarnivå, men också att dokumentet med tiden ska kunna revideras för att inkludera ytterligare uppslag för hur institutionerna kan arbeta med dessa kursvärderingar.

*

”Högskolan ska ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten ska hållas tillgängliga för studenterna.” (1 kap. 14 § högskoleförordningen)

*

Rektors kansli

Högskoleförordningen gör ingen åtskillnad mellan kurser på grund- och avancerad nivå och kurser på forskarnivå. Det åligger alltså institutionen att se till att kursvärderingar genomförs på samtliga kurser och att resultaten återkopplas till berörda intressenter. Däremot finns inga formkrav för hur utvärderingarna ska gå till så länge resultaten är kursspecifika och dokumenteras. Många institutioner har hittills avstått från att genomföra kursvärderingar på mindre kurser på forskarnivå, t.ex. läskurser, med hänvisning till anonymitetsproblemet. Syftet med denna skrift är att ge råd och tips för hur kursvärderingar kan gå till på sätt som uppfyller lagkraven samtidigt som de kan utgöra en viktig del av institutionernas kvalitetsarbete och i viss mån hantera anonymitetsproblemet.

Kursvärderingar på forskarnivå

Kursvärderingen och **återkopplingen** av resultatet är viktiga redskap för att utveckla utbildningens kvalitet och för att tillgodose studentinflytandet. Inom forskarutbildningen är spektrumet av olika typer av kurser större än inom grundutbildningen. En definition på vad som är en kurs inom forskarutbildningen är i detta fall allt som ger kurspoäng inom forskarutbildningen, och därmed bör all sådan verksamhet utvärderas. Ansvaret för att utvärdera en kurs som ges vid annat lärosäte, faller på det lärosäte som ger kursen. Till svårigheterna med att utvärdera kurser inom forskarutbildningen, i relation till kurser inom grundutbildningen, hör att de ofta ges med få studenter vilket försvårar anonymitet, att de är mindre formaliserade och att de ibland ges endast en gång. Men det finns också faktorer som underlättar kursvärderingar inom forskarutbildningen, t.ex. att doktoranderna finns kvar i miljön under längre tid, att de kan antas ha ett större engagemang genom utbildningens större omfattning, att det finns fler kontaktvägar till doktoranderna och att doktorander ofta är lättare att samla även efter kursens slut.

Vad ska utvärderas?

Exakt **innehåll i kursvärderingar** varierar, men kursvärderingen bör bl.a. efterfråga synpunkter på **relevans** av kursens innehåll, **arbetsinsats** i relation till kurspoäng, **examinationsformer**, **litteratur**, **lärandemålens** uppfyllelse, **förslag** på förändringar till kommande kurstillfällen och **tips till framtida studenter**. Man kan gärna använda frågorna i kursvärderingstjänsten som en utgångspunkt, även om man konstruerar en egen enkät, eller väljer att genomföra ett utvärderande samtal.¹ I ett utvärderande samtal kan man dra nytta av fördelarna med öppna

¹ Kursvärderingstjänstens frågor finns i Mall för kursvärdering (SU FV 1.1.2-3423-20).

frågor, utan att drabbas av de problem med att sammanställa svaren som kan uppstå om man använder öppna frågor i en kurs med många deltagare. Det kan ofta räcka att ha ett par frågor som utgångspunkt, t ex ”Vad var särskilt bra med kursen?” och ”Vilka förslag/rekommendationer till förändringar av kursen vill du ge?”

Hur ska kursvärderingar göras?

Det är viktigt att påtala att **kursvärderingar kan ske i olika former**, och att formen kan och bör anpassas till vilken typ av kurs som ska utvärderas. På SU är det vanligt att använda sig av kursvärderingstjänsten eller annan digital enkät för att utvärdera doktorandkurser med många deltagare. Om kursen har många deltagare, kommer fördelarna med ett standardiserat förfarande väl till sin rätt. I kurser med få deltagare har man dels inte möjlighet att ta fram meningsfull statistik baserat på enkätsvaren, dels gör anonymitetsproblematiken att det ofta är en utmaning att få kursdeltagarna att lämna uppriktiga synpunkter på kursen. Ett utvärderande samtal ger ofta ett mer användbart resultat än en enkät i små kurser, och genom att låta en ”oberoende” person leda samtalet kan man också minska anonymitetsproblematiken. Med tanke på den mindre volymen av kurser inom utbildning på forskarnivå och det lägre antalet studenter, i kombination med mindre administrativt stöd för kursutvärderingar inom forskarutbildningen, är det samtidigt viktigt att hanteringen av **kursvärderingar inte överbyråkratiseras**. Nedan redogörs kort för ett antal olika former för kursvärdering-kursrapport-återkoppling. Det är fullt möjligt att nyttja flera av dessa utvärderingsmetoder, men någon kursvärderingsmetod ska alltid användas.

Exempel på former för kursvärdering-kursrapport-återkoppling

- **Anonymiserad digital kursspecifik kursvärdering** och återkoppling med lämplig mjukvara, t ex kursvärderingstjänsten. Ansatsen kan t.ex. vara lämplig för större/återkommande/obligatoriska kurser.
  - Fördelar: digitala utvärderingar är enkla att genomföra och lätta att sammanställa och arkivera. De uppfyller lagens minimikrav.
  - Potentiellt problem: de kan vara mindre användbara vid små kurser, där svarsfrekvensen kan antas vara låg till följd av låg grad av anonymitet.

- En **mundlig diskussion vid kursens slut**. Samtalet kan ledas av kursansvarig, men det kan också vara en mer oberoende person, t ex studierektor, som leder samtalet. Resultatet dokumenteras och delges alla berörda och tillgängliggörs.
  - Fördelar: ofta litet bortfall, muntliga samtal ger rikare möjlighet för synpunkter.
  - Potentiellt problem: om kursansvarig leder samtalet, kanske allvarlig kritik inte kommer fram.

- **Studierektor för utbildning på forskarnivå träffar samtliga doktorander** (eller doktorandråd) **terminsvis eller årligen** och diskuterar muntligen samtliga kurser med förslag på förbättringsåtgärder där så behövs. Detta dokumenteras och delges doktorander och berörda lärare som också ges möjlighet att kommentera.
  - Fördelar: även mycket små kurser kan tas upp med möjlighet att framföra kritik till annan än läraren, det kan vara lättare att resonera om flera små kurser tillsammans än att vara ensam student från en läskurs. Möjlighet ges att jämföra olika kurser.
  - Potentiellt problem: kan bli tungrott om det är många kurser, enskilda kurser riskerar i så fall att ges mindre uppmärksamhet.

- Anonymiserad **digital utvärdering läsårsvis med alla doktorander** där man ger feedback på alla kurser som lästs under året. Kursvärderingen ska sammanställas med åtgärdsförslag i förekommande fall, som därefter delges berörda lärare, studierektor samt tillgängliggöras för doktoranderna.
  - Fördelar: mer anonymitet än vid separata kursvärderingar, kursjämförelser kan göras.
  - Potentiellt problem: avsaknad av anonymitet när någon kurs som utvärderas har mkt få deltagare, enskilda kurser riskerar att ges mindre uppmärksamhet.

- **Deltagande doktorander träffas enskilt**, och diskuterar och dokumenterar synpunkter på kursen. Synpunkterna delges kursledare, studierektor och tillgängliggörs. Kursledaren bör även kommentera och i förekommande fall föreslå åtgärder för kommande kursomgång som dokumenteras och delges berörda och görs tillgängligt.
  - Fördelar: öppen hjärtig diskussion,
  - Potentiellt problem: arbetskrävande för doktoranderna.

Återkoppling, och bevarande av kursvärderingens resultat

Studenterna, kursansvarig och andra intressenter i utbildningen ska få del av resultatet av kursvärderingen. Exempel på andra intressenter kan vara forskarutbildningsnämnd, handledarkollegium, studierektor, prefekt, med flera. Det är viktigt att kursansvarig ges möjlighet att kommentera och tolka, samt ge förslag till hur resultatet ska inkorporeras i kommande versioner av kursen.

Resultatet av undersökning och återkoppling ska sammanfattas i en kursrapport. Det finns inga formkrav på kursrapporten, den kan utgöras av en kort sammanfattning, minnesanteckningar, en powerpoint eller liknande. Åtminstone kursnamn, kurspoäng, antal studenter, utfall av examination, kommentar och reflektion av kursvärderingen samt förslag på åtgärder till kommande kursomgång ska ingå. Kursrapporten ska diarieföras och arkiveras i institutionens arkiv.

Enligt SU:s regler är prefekt ansvarig för att kursvärderingar, återkoppling och kursrapporter genomförs. Ansvaret får delegeras inom institutionen.